

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četert leta 1 gld. 15 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četert leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXI.

V Ljubljani 15. velikega travna 1868.

List 20.

CVETLIČNIK.

V slavo Marii majnikovi.

Zbudi se, narava mila!
Zdaj iz spanja svojega,
In prinesi v čast darila
Mater' Sina božjega.
Blage pesmice prepevaj,
Množi njeno sijajno čast!
Gaj in log povsod odmevaj,
Se podverzi nji v oblast!

Njiva, polje, travnik, gora
Sveto Devico počesu!
Množi slavo jutra zora,
V nje češenje se združuj!
Prepad, skala, dol, višava
Močno glas povzdigni zdaj:
Teb', Devica, naj bo slava,
V tvojo čast naj cvete maj!

Ribe morja prinesite
Naši Materi svoj dar!
Verniki vsi prihitite —
Tu pred rožni njen altar
Čuti svoje razodevat
Sladki zvezdi upanja;
V pesmih slavo ji prepevat'
Trudi se narava vsa!

Ti podnebje milo-jasno,
Ti viharja močni piš,
Počesu Devico glasno
Slapa vode šumni vriš!
Rožice povijte cvetje
V slavo kroni vsih Devic, —
In darujte ga v zavetje
Čisti majevi Kraljic'!

Zveri divje po gošavah
Množite Device slast!
Tice drobne po višavah,
Pojte zdaj ji hvalo, čast!
Drevje cvetno, germi mali,
Spletajte zdaj venček svoj!
Miljeni Kraljici zali
Vse stvarjenje slavo poj!

V tvojo slavo, o Devica!
Naj se združ'jo vse stvari,
Vse naj slavi te, Kraljica,
Vse naj vedno te časti.
Ti zastava varna bodi
Nam, Devica blaga vsa,
Nas po poti čednost vodi;
Pelji nas pred Jezusa!

Tam, Devica, Mati sveta,
Kjer so trume angelov,
Naj bo tebi slava peta
V družbi vseh nebeščanov.
Slava, slava v svetem raji,
Slava bodi ti vselej,
Slava ti v nebeškem maji,
Slava tebi vekomaj!

M. Rant, učitelj.

Častite Marijo.

Častite Marijo, nebeški duhovi,
Vsi angeli Božji, svetniki nebes!
In svoji Kraljici nešteti svetovi
Slovesnosti pesmi prepevajte vmes!
Oj živi Mariin nam Sin ljubeznivi!
Oj, živi cvetlica Marija, le živi!

Častite Marijo višave in zraki,
Vse zvezde blišeče in solnce zlató!
Vetrovi in gromi in hitri oblaki,
Pozdravljajte svojo mogočno Gospó.
Oj živi (se ponavlja).

Častite Marijo po zemlji široki
Živalice vse in zverine pušav!
Hvalite jo logi in hribi visoki,
Ledine, polje in cvetlice dobráv.
Oj živi.

Častite Marijo potoki, studenci,
Vse reke dereče in sinje morjé,
Vsi kančiki rosni ko svitli ledenci
Se strinjajte v slavo Kraljice le-té.
Oj živi.

Častite Marijo in pesmi vesele
Ji pevci krilati drobnite na glas;
Po njenih altarjih pa šmarnice bele
Ljudém oznanujte nje slavo ta čas.
Oj živi.

Še bolj pa Marijo častimo kristjani,
Cvetlice ljubezni darujmo ji v last.
Ti roža Marija pa Mati ostaní
In daj nam v nebesih prepevati čast.
O živi. Virk.

Samotna čistost.

Iz samote tihe sem prišla
Dvicam rajske venčike delit,
Gledat, kje bi ktera vredna bla.
S čistim Jagnjetom jo zaročit'.

Išem tam, kjer je veselja šum,
Išem tam, kjer shod je tovaršij,
Išem, kjer plesú, igér je hrum,
Išem po prostorih gostarij:

Veste pa. da žalost stiska mi sercé,
Ker se venčiki zastonj pletó,
Moje lilije zastonj diše:
Vredni za-nje se ne najdejo!

Torej le v samoto grem nazaj,
Vrednih iskat za darí glavíc;
Tam lepota cvete, tam je raj,
Tam za vence dosti je ovčic.

Oj samota! draga si mi res;
V tvoje naj zavetje pribežím,
V tebi skriti ključí so nebés,
Tukaj v svojo roko jih dobím.

Čistosti tu teče solnčni vir,
Kjer mrakú in žege slane ni;
Tukaj dobri vsih ovčic Pastir
Mije z duše vse slabosti mi.

Ta samota ni mi černi log,
Hribov ni planina mi divjá;
Ta samota — znano ti je, Bog!
Je priprosta moja sobica.

B. A. V.

Slavospév Marii Devici Materi Božji. *)

Že dolgo me nagiblje serce moje,
Ti péti hvalo, vzvišena Devica;

*) Ta začetek nekega daljšega slavospéva (kakor je znati), iz za-puščine ranje. R. Ledinskega, smo prejeli od čast. prijatla g. M. Š. in naj ga Dan. razglasi, ker dobre občutke razodeva. Vr.

Pa vém, da iz slaboglasne lire svoje
Glasov ne izvabim, ki za Té, Kraljica!
Pristojni so, ker v petje slave Tvoje
Se z angeli nedolžna le dušica
Združiti smé, da jih po vredno spéva;
Ah ne pa jest, vsih krived polna reva!

Pa prizanesi mi; sej zatočišče
Skesanih si in tolažnica revnih;
Pomoč dobí pri Tebi, kdor je išče
V težavah dušnih ali v stiskah dnevnih;
Sej si jih skusila, ko na morišče
Sinú te gnala je ljubáv v neštevnih
Britkost in žalost množ, ker serce Tvoje
Okusilo vsih tug je grenke róje.

Torej usmili se, ah, in pozabi
Vso pévcevo nevrednost, in dodéli
Njegovim strunam moč, da vredno rabi
Jih v Tvoje veličastvo, ki po celi
Vesoljnosti duhóve brumne vabi,
Naj neprestano hvalo bi Ti péli;
Oj, daj mu umnost, daj mu prave glase,
Da ž njimi Te časti vse večne čase!

Lej, le ljubezen moje serce vžiga
In zéne ga, Te poslaviti vredno;
Češčena bodi tolikrat, kar šviga
Ti žarkov gnade skozi serce čedno,
Brezmadežno od zlosti greha vsega,
Ki vera, up, ljubáv le v njem prebiva, —
Kar ž njega va-nj spet rožna kri se zлива!

Tarbula, keršanska junakinja.

Zložil Janez Bilc.

VI.

(Dalje.)

Se dviga zidovje, vihrajo zastave,
Cesarjev mogočnih so znamenja slave;
V tem gradu od nekdanj car silni stanuje,
Nad Perzije rodod nešteti caruje.

Vse tiho je zdajci po carovi hiši,
Vojaškega hrupa se tukaj ne sliši;
Glas godbe presladki zdaj tu ne odmeva;
Zdaj nihče ne raja, in nihče ne peva.

Noč mirna je vtrujeno zemljo pokrila,
Le zvezde migljajo, in lunica mila
Med njimi ko čolnici po jézeru plava,
In v gradu pa perziška carinja spava.

Bolnice se sladko je vsmililo spanje.
Zazibalo carinjo v rajske je sanje,
In sanje zjasnile obraz so ji blede. —
Kaj se je sanjalo ji, pesem povedi!

Cesarinje sanja pa bila je taka:
„Na svilni blazini počiva Kandaka,
Nje dnevi so šteti, nje ure bežijo,
Soprugu, otrokom oči se solzijo.

Očesa so mrtve in lica so blede, —
Iz ust nje zdaj slišiš slovesa besede;
Kandaka skor carinja perziška mila
Iz časnega v večno se bo preselila.

Pa vrata odpro se, glej čudo neznano,
Devica prekrasna pristopi v dvorano;
Car z dvorniki čudi se nežni devici,
Pa ona približa se slavni bolnici.

In z roko dotakne se merzlega čela, —
Nanj znamenje križi zapiše vesela,
Prot nebu pogleda devica in zgine —
In carinji zginejo vse bolečine.“

Se carinja s spanja je zdaj prebu dila.
Devica, ki v sanji se nje dotaknila,
Je bila keršanska devica prezala
Tarbula, — jo carinja berž je spoznala.

Rumenega solnčica žarek zdaj rani
Zasije po carinje svitli dvorani;
Bolezen je zginila, preč je težava,
Kandaka cesarinja zopet je zdrava.

V veselju se novega zdravja raduje,
Hvaležno naj boljši darove daruje. —
Cesarju, deželi je znana novica,
Da čudež storila kristjanska devica.

Pa Sapor soprugi povedati noče,
Da Tarbula v ječi temotni še stoče.
Al vzeti ukaže težavne ji spona,
Ak glava se njena bogovom uklone.

Blagovéstnik

starega zaveta.

Jezus Kristus je ravno tisti včeraj
in danes in vekomaj. Hebr. 13, 8.

12. Mojzes.

„Preroka izmed tvojega naroda in izmed tvojih bratov, kakor mene, ti bo obudil Gospod, tvoj Bog; njega poslušaj.“ Tako je Mojzes Izraelcem naročal pred svojo smrtjo (V. Mojz. 18, 15). Ta prerok je bil Jezus Kristus, ki je Mojzesu, kateri je bil učenik, srednik, vodnik izraelskemu ljudstvu, čudodelnik in prijatelj Božji, tako podoben, da noben prerok tako ne, toda le podoben, ne pa enak, ker Kristus je še neskončno viši od Mojzesa. Mojzes je tedaj posebna predpoda Kristusova. — Kadar je bil rojen Mojzes, zapové grozovit kralj pokončati vse hebrejske dečke: kadar je bil rojen Kristus, ukaže grozoviti kralj Herod pomoriti vse dečke v Betlehemu in po vsi betlehemiški okolici. — Mojzes je bil čudovito otet kervoželjnosti Faraonovi: tako čudovito je Kristus ubežal kervoželjnosti Herodovi. — Mojzes je bil vzrejen v Egiptu: Kristus je perve leta preživel tudi v Egiptu. — Mojzes je poklican, da gre in reši Izraelove otroke iz Faraonove sužnosti in iz terdega rabotanja: Kristus je bil poslan, da reši Adamove otroke iz sužnosti satanove in od večnega pogubljenja. — Mojzes je bil 40 let v pušavi, preden začne svoj posel: Kristus živi 30 let natiroma in je bil 40 dni v pušavi, preden je pričel učiti. — Mojzes je delal čudeže, da skaže, da ga je res Bog poslal; še večji je delal Kristus Gospod, da je skazal, da je edinorojeni Sin Božji. — Mojzes zapové, da naj Izraelci vsako leto zakoljejo velikonočno jagnje in naj obhajajo večerjo v spomin na svoje rešenje: Kristus Gospod naroči, da se ponavlja sveta večerja in nekervava daritev vse dni, v spomin na rešitev od greha, smerti in pekla. — Mojzes je peljal Izraelce skozi rudeče morje ter jih odločil od nevernih Egipčanov: Kristus veléva svojim skozi blažno vodo sv. kersta ter razločuje tako verne od nevernikov. — Mojzes je izraelsko ljudstvo peljal skozi pušavo v obljubljeni deželo, po kateri se med in mleko cedi: Kristus vodi svoje skozi pušavo tega življenja v nebesa, v pravo obljubljeni deželo. — Mojzes je nasitoval svoje ljudstvo z jedjo, ki je padala spod neba: Kristus hrani kristjane z živim kruhom, kateri je prišel z nebes. — Mojzes je izraelskemu ljudstvu dal postavo — staro: Kristus je kristjanom dal novo ali postavo milosti. — Mojzes prosi za svoj ljud in večkrat potolaži jezo Božjo: Kristus prosi za grešnike svetá in tolaži jezo Božjo. — Mojzes stari zakon potrdi s kervjo darovanih živali: Kristus potrdi novi zakon s svojo lastno kervjo. — Mojzes pelje svoj ljud do meje v obljubljeni deželo: Kristus pelje svoj ljud v obljubljeni deželo nebeško. — Prav

tedaj govori sv. pismo od Mojzesa: „In ni vstal več prerok v Izraelu, kakor Mojzes.“ (V. Mojz. 34, 10.)

13. Jozve.

Jozve je bil naslednik Mojzesov, vodnik izraelskemu ljudstvu 17 let, pa predpodoba Kristusova. — Jozve se reče rešitelj ali odrešenik: Jezus t. j. odrešenik. — Jozve pelje Izraelove otroke v obljubljeni deželo, po kateri se med in mleko cedi: Jezus vodi svoje verne, izvoljeno ljudstvo Božje novega zakona, v pravo obljubljeni deželo, v nebesa, v katerih so vse blagosti, pa ni nobenih terpkosti. — Jozve obhaja čudovito zmago nad sovražniki, kateri so božjemu ljudstvu otémali obétano dedšino: Jezus zmaguje še bolj čudovito svoje sovražnike, kateri — hudič, svet, meso — verne bégajo od kraljestva Božjega. — Jozve ustavi že zahajoče solnce: Jezus stori, da po njegovem blagovéstji ali sv. evangeliju vzhaja novo solnce pravice, katero razsvetljuje otemneli svet. — Dokler Izraelci spolnujejo zapovedi Božje in Jozvetove opominjanja, so srečni: dokler kristjani nauke in zapovedi Jezusove slušamo in spolnujemo, smo srečni. — Kadar koli Izraelci v nemar pusté pokoršino, so od sovražnikov premagani in nesrečni: kadar koli smo kristjani nezvesti zapovedim Jezusovim, nas sovražnik našega zveličanja premaga ter pridemo v sužnost hudobnemu svetu in glavarju njegovemu, hudobnemu duhu.

Glas iz Švice.

Pred nekaj časom je bila zbrana Pijeva družba mesta Lucern-a. V začetnem govoru je govoril predsednik Rudolf Rüttimann med drugimi tudi to-le:

„Poglejmo nekoliko v zadnjo preteklost, in priterditi moramo, da živimo v času, ki posebno opominja vse dobro misleče katoličane, da naj čujejo in zložni bodo.

Sovražnikov naše cerkve je od dne do dne več, in vstajajo z neko prederznostjo, ki svoj namen, katoliško vero z zvijačo in silo zatreti, očitno prikazuje. — Govorilo se je: keršanstvo, vsa razodeta vera mora na stran in za večno se razdijati. Za ta cilj jih na tisoče dela.

Ali ni na onem tako imenovanem „zboru za mir“ v Genf-u Garibaldi pred Švico in Evropo glasno izrekel: „Moral se bo zadnji udarec pritisniti velikanu, ki se papeštvo imenuje, in na mesto keršanstva postaviti se nova vera ...

Malo tednov po teh Boga zasramujočih besedah v Genfu je derl v papeževo deželo pervak prekucije, k sramoti italijanske vlade, ki ga je na skrivnem in očitnem podpirala in je prišel že celo do rimskih vrát, kar ga je papeževa armada, podpirana od francoskega pomočnega kardela, z veliko zgubo odpodila, in tako sv. Očeta, Pija IX v Rimu, z vsemi njegovimi cerkvami in zakladi od teh Garibaldovih trum za takrat rešila.

Keršanstvo je začelo zopet prosteje dihati.

Sedaj smo nastopili leto 1868, in ako se vprašamo, česa nam je v prihodnje upati in česa se bati, moramo le s težkim srcem v prihodnjost zreti, ko bo moralo keršanstvo še terde boje biti.

Ako Garibaldi očitno po časnikih naznanuje: „Naši prijatelji v Franciji in po svetu naj bojo le mirni, začeli bomo delo na novo;“ tedaj si moremo misliti, da vsa evropska prekucijska stranka, mogočne lože „frajmavrarjev,“ (protestantska Anglija je boje nedavno Garibaldu 1000 funtov šterlingov poslala), kakor slednjič vsi, po cerkvenem premoženju hrepeneči bodo vse poskusili, da bi začeto delo nadaljevali.

Mi pa ne smemo serčnosti zgubiti.

Ali nismo vsak dan priče velike serčnosti, zataje-

vanja samega sebe in darežljivosti za enega Očeta keršanstva, častito vladajočega papeža Pija IX?

Iz vsih katoliških dežel grejo prostovoljci v Rim, zastavljat kri in življenje za sveto reč keršanstva, in bogatini in ubožci dajejo z veseljem svoje darove v podporo papeževu.

In mi, ki smo udje švicarske Pijeve družbe, ali ne bomo še posebno z vsimi sredstvi k tej reči pripomogli? — Kako se more to zgoditi? —

Sv. Očeta in njegove sobojevavce moramo po svoji moči podpirati z molitvijo in darovi. Ni je viši reči, nesvetejši postave, za katero bi se mogli darovati, kakor je ta. Priporočam vam tedaj prav posebno, vsako priložnost porabiti, in se poganjati za to sveto in pravično reč na vso moč.

Bog vsegamogočni blagoslôvi dela in darove vsih katoliških kristjanov z naj boljim izidom.“

Te resne, vredne predsednikove besede so vsi pričujoči z veseljem sprejeli in v srcih katoliškega ljudstva se bodo gotovo enoglasno razlegale. H.

Zakaj neki sv. Oče Pij IX ne popusté svojih dežel ter svojega posvetnega posestva?

Ni ga menda v sedanjem stoletji človeka, o katerem bi se toliko govorilo in čigar ime bi se tolikrat in s tolikim občudovanjem imenovalo, kakor ime našega sv. Očeta Pija IX. Veličastnejši ni bil ne Gregor VII ne Inocencij III pred vsem svetom; in ne ta ne uni ni bil dobrim v toliko veselje in radost, pa tudi hudobnemu svetu ne tolikanj v spotikljej in nejevoljo, kakor je Pij IX že čez 20 lét. V resnici, ta „križev križ,“ ta terpinec Kristusov je bil vsaki čas nevercem nespamet, judom spotikljej, naslednikom Kristusovim pa veliko znamenje in zveličavno branišče do današnjega dné. Pij IX je neomahljiv steber keršanske pravice in resnice, on je nepremakljiva skala v svojem poglavar-skem službovanji, nerazrušljiva terdnjava od Boga nam razodete vere, mogočno branišče keršanske čednosti in splošnje vestno-svetne vravnave. Krog te terdnjave se zbirajo vsi sovražni in puntarski duhovi, nekteri za silni napad, drugi za šušmarsko obrekovanje in zasramovanje. Ali zastonj razlivajo strup svoje iz pekla napojene žolči nad Pijem; on je skala, na kateri se lomijo vsakoršne zvijače in lizunstva političkih premetencev; na tej skali se razprašujejo vsi zviti naklepi in puntarski napadi. Pij IX je v resnici čudna prikazen sedanjega stoletja; nekteri ga hvalijo in radostno pozdravljajo, drugi ga zopet čertijo in obrekvajo kakor nikogar družega ne; le v eni reči se vsi strinjajo: ves svet se čudi in zavzema nad tem velikanom! — Temu pa se moramo toliko bolj čuditi, ker je znano vsemu svetu, da je Pij kot človek mil, ljubeznjiv in čez vse miroljuben, skoraj bi rekel, rahloserčen; kot katoliški poglavar pa je kakor drug Atanazij, — drug Gregor VII. Tisti Pij, ki je pri nastopu svojega pastirovanja, odpiraje rimske jetnišnice, pokazal svoje pohlevno, dobrotljivo, usmiljeno, očetovsko-ljubeče sercé, — ravno tisti Pij govori in vedno ponavlja prekletstvo vsim tistim, ki stezajo krivične roke po njegovih deželah. S solznimi očmi vidi sto in sto škotov in družih duhovnov — ko žalostne nasledke svoje neupogljivosti v vojski za svoja posestva — po ječah zdihovati, begati po pregnanstvu: ali on se ne uda. In ne manjka se taci, ki so začeli zavoljo tega sv. očeta grajati, naj si bo že iz sovraštva ali pa iz poveršnosti in nevednosti. „Čemu toliko preganjanja za načela,“ — govoriijo taki puhloglavci — „čemu to vzrokovanje naj hujših nasledkov? Papež bi se mogel že

vendar enkrat pogoditi s svojimi nasprotniki! Naj bi ne preziral več novih misel in vzorov, ki se ne dajo odstraniti; naj bi se ne ustavljal več zgodovinskemu napredku!“ —

Take in enake govorice se pogosto slišijo iz ust današnjih novoizkovanjih modrijanov, in prištevajo se v to versto, bodi Bogu potoženo! — tudi množina katoličanov. Toliko potrebnije se nam je toraj zdelo temeljito odgovoriti na navadno vprašanje: „Zakaj ne more Pij IX svojega posvetnega posestva prepustiti?“

Pervi odgovor.

Papež se nočejo odpovedati svoji posvetni vladi, ker nimajo k temu pravega vzroka. Zakaj bi se prostovoljno odpovedali svojim pravicam proti čisto krivičnim in prederznim tirjatvam? Noben razumen človek ne prepusti prostovoljno roparjem svojega posestva. Ako mu ga po sili vzamejo, to je gerda hudobija in krivica; ali če še zraven tirjajo, naj pravi posestnik roparsko hudodelstvo s podpisom potrdi in za pravično prizná, — to pa preseže tirjatve naj hujih, po cestah prežečih tolovajev. Tirjati toraj od sv. očeta, da se ne bi ustavljali prederznemu ropanju, pomeni toliko, kakor bojevati se zoper zdravo pamet! Ako pa puntarski roparji ne morejo berzdati svojega derznega poželenja po tujem blagu še celo pri deležu sv. Petra ne: naj le ropajo in napolnujejo mero, dokler (jim v njih lastno nesrečo) ne prekipe! Siliti pa sv. Očeta, naj sami roparjem tako rekoč vrata odprejo in se prostovoljno odpovedó ne le posestvu, temveč tudi celo vsakemu pravičnemu protestovanju: to je nesramna ironija, to se pravi zasmehovati zdravo človeško pamet, še več, zasmehovati prvotne, človeku naravno podeljene pravice. Ali mar sedma zapoved božja manj varuje pravice knezov in vladarjev, kakor pravice posameznega človeka? — Ali je mar na postavno-pravo ime opirajoča se vladarska pravica drugačna pravica, kakor tista, ktero zadobi vsak kmet s postavnim posestvom svoje kmetije, — ktere je deležen vsak vitez s svojo podedvano viteževino, obdelovano že od sto in sto prednikov? — Puntarski prekucuhi, krivični prilastovavci in roparji so sicer skušali svoj gerdi nered z nekim redom prikrivati. Tako so se polastili naj prvo cerkvenega in samostanskega premoženja v svoji domači deželi. Potem začnejo manjšim, slabejim knezom in vladarjem prestole spodmikati in polastovati se posestev in podložnih. Krona temu roparskemu početju pa je rop papeževih dežel. Kadar bodo — zoper Pijevo ustavljanje, zoper škofovske pritožbe, zoper pravično protestovanje vsih katoliških kristjanov — vlomili, siloma, krivično vlomili v cerkvene pravice, v pravice namestnika Kristusovega, in vsih katoliških knezov in ljudstev, storili bodo rop vsih ropov, cerkveni rop, vladarski rop, storili bodo osební rop! Zato nam, ali kteremu si bodi katoličanu ali kakemu drugemu človeku, — kteremu se le še nekoliko sanja o besedi „pravica“, in kateri ni še popolnoma zaterl v seru čuti za pravico, — nihče ne more zabraniti, da ne bi oporekovali (protestovali) zoper nakanjeno nasilstvo proti Piju IX. In če sedaj katoliški svet morebiti nima zadosti moči, da bi zabranil nesramen rop vladarskih pravic svojega poglavarja in naj višega pastirja, imel bode pa vsaj moč in pravico take tolovajske napade — obsoditi in zaznamovati jih s pristojnim imenom! —

(Daije nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. V 3. razredu pri volitvah za srenjski odbor je zmagala domača stran in izvoljeni so: dr. Bleiweis (s 122 glasovi), Bl. Verhovec (121 glas.), dr. Ahačič (116 glas.) in Mih. Pakič (114 glas.). Vdeležilo

se je izmed 201 volilca njih 163. V 2. razredu, kjer je nad polovico vradnikov in oficirjev, je zmagala nasprotna stran.

-- Razstava cerkvenih izdelkov, ktere je napravila bratovšina sv. Reš. Telesa za ubožne cerkve, se je tudi letos prav dobro obnesla; posebno zali ste banderci za šolsko mladino, odmenjeni za Planino. Natankega zapisnika izdelkov in obdarovanih cerkev pričakujemo. —

— (Dr. Gassnerjevo pastirstvo — „Handbuch der Pastoral.“ — Konec.)

Die Erneuerung der eucharistischen Spezies. *)

δ) Nähere Erörterung der Rubrica des Rit. de „frequenter renovandis hostiis.“

Die Rubrica schreibt offenbar drei Dinge vor, nämlich: *renovare particulas*, d. h. andere neue Partikeln konsekriren; zur *renovatio recentes hostias* verwenden, denn es (das Rit.) fährt fort: *hostiae vero seu particulae consecrandae sint recentes*; und endlich *ubi eas conspaverit, veteres primo distribuat, vel sumat*; wenn letzteres nicht geschieht, so läuft man selbstverständlich immer Gefahr einige Partikeln so alt werden zu lassen, das die oben S. 451 besprochene Verunehrung eintritt.

ε) Von den nöthigen *Recentia* der zu konsekrirenden Partikeln insbesondere.

Sollen wir nun positiv bestimmen, wie alt die Hostien zur Konsekration sein dürfen, so sind wir an unser eigenes vernünftiges und gewissenhaftes Urtheil, sowie auf die Urtheile bewährter Männer und auf die Aussprüche von Partikular-Synoden angewiesen. Fragen wir nun vorerst unser eigenes Urtheil, so werden wir sagen müssen: Gewöhnliches Weizenbrod würde, wenn es einmal ein par Wochen und darüber alt ist, gewiss nicht mehr als neugebacken, als frischbereitet, als *panis recens* gelten. Man mag nun allerdings, da das gewöhnliche gesäuerte Brod schneller korrumpirt, bei dem ungesäuerten Brode für die h. Eucharistie einen etwas längeren Termin ansetzen; allein gar zu hoch dürfen wir sicher auch hier nicht greifen. Am Besten werden wir uns an die Verordnung des hl. Karolus Boromäus halten, die er auf dem vierten Konzil von Mailand erlassen hat: (*Renovetur Eucharistia*) *ex hostiis non ante viginti dies ad summum confectis*. Hiernach dürften also die Hostien höchstens ein Alter bis zu zwanzig Tagen haben, damit sie erlaubter Weise konsekriert werden können. Diese Verordnung ist auch in andern Synodal- und Diözesanstatuten aufgenommen worden.

Beachtenswerth ist der Umstand, dass man bei den Hostienbäckern selbst häufig keine frischbereiteten Hostien bekommen kann, indem sie dieselben in grossen Quantitäten auf Einmal backen, und dann davon verkaufen, solange als der Vorrath reicht. Diess ist ein Uebelstand, der nicht blos beklagt, sondern um jeden Preis beseitigt werden soll. Vor Allem soll die Vermittlung von Zwischenhändlern, welche eine Garantie für das Alter der Hostien nicht bieten können, möglichst vermieden werden.

ζ) Die nämlichen Bestimmungen, welche für die Erneuerung der Partikeln zur Kranken- und Laien-Kommunion gegeben sind, gelten auch für die Renovation der grossen Hostie, welche zur Aussetzung im Ostensorium oder in der Monstranz dient. Dieselbe soll nur kurze Zeit vor der Exposition konsekriert und nach den Bestimmungen mancher Ritualien (z. B. des Augsburger und Strassburger) bei der näch-

*) Po zmoti je zadnjič stal (Konec) v začetku, namesto (Konec nasl.) na zadnje.

sten Messe nach der Exposition wieder sumirt werden. Der Grund dieser letzteren Bestimmungen leuchtet von selbst ein, und haben sie auch für uns keine präzeptive Kraft, so müssen wir sie doch als eine weise Direktive erkennen. Indess ist es erlaubt, dass man, wenn die Exposition zwei oder mehrere Male nach einander geschieht, die h. Hostie während dieser Zeit aufbewahre; nur darf der vierzigtägige Termin nicht überschritten werden, und es muss in Kirchen, in welchen vielleicht jede Woche exponirt wird (z. B. wo die sogenannten Donnerstags-Aemter in Uebung sind), die grosse Hostie ebenso gut, wie die Partikeln im Speisekelche alle 14 Tage renovirt werden. Es ist darum ein höchst bedauerlicher Missbrauch, wenn, wie es vorkommen soll, die grosse Hostie nur ein oder zwei Mal im Jahre (am Gründonnerstag und am Frohnleichnamsfeste) oder höchstens alle Vierteljahre erneuert wird. Dahin kann es nur kommen, wenn die kirchlichen Vorschriften nicht gekannt oder unbeachtet gelassen werden, wenn nicht feste und kirchliche Grundsätze, sondern nur das leidige Bedürfniss die Renovation der h. Eucharistie leitet.

7) Die Bestimmungen über die Zeit der Renovation der h. Eucharistie beziehen sich endlich nicht bloss auf die grosse Hostie in der Monstranz und die Partikeln für die Kommunion der Gläubigen, sondern auch auf die Fragmente oder Splitter, welche sich im Ziborium (oder in der Lunula) von den Hostien abgelöst haben. Unter diesen Splintern ist Christus ebensogut zugegen, wie unter den ganzen Hostien, und wenn die ganzen Hostien wegen der Gefahr der Verunehrung nicht über vierzehn Tage aufbewahrt werden dürfen, so dürfen auch die Splitter nicht länger im Speisekelche bleiben. Denn es ist die gleiche Verunehrung des allerheiligsten Sakramentes, ob eine ganze Hostie oder nur ein kleiner Splitter der Gefahr der Korruption ausgesetzt wird. Deshalb muss der Priester, weil die kleinen Splitter und Hostientheile an die Kommunikanten nicht ausgetheilt werden können, dieselben wenigstens alle vierzehn Tage bei der h. Messe sumiren und das Ziborium purifiziren. Diese Verpflichtung ist ebenso streng wie jene, die heiligen Partikeln alle vierzehn Tage zu erneuern itd.

Z Zalega loga, 11. vel. trav. — r. Samica iz Osojnika, fare Zali log (pošta Železnike na Gorenskem) z imenom Mica Tavš, 45 let stara, ki že precej veliko lét to lastnijo ima, da se ji skor vsako leto za nekaj časa pamet zmeša, se je v takem stanu zdaj že pred dvema mescema od tod zgubila. Tako dolgo še nikoli ni od doma ostala; po opraševanju se nič zvediti ne more, kam bi bila prešla. Vsak, kdor zastran nje kaj vé, je iz mnogih ozirov lepo prošén, naj to naznani (n. pr. preč. g. fajm. Ant. Pintarju), da se bo vsaj vedilo, ali je še živa, ali morebiti že mrtva. Preden je od tod šla, je neki rekla: Na Dunaji svét vravnava, pa ga ne morejo vravnati; zdaj moram pa jaz na Dunaj iti, — sej drugači nič ne opravijo! —

Iz Maribora, 8. vel. trav. — Večkrat smo že v „Danici“ kaj česa o Mariboru brali, pa le malokdaj kaj veselega zvedili. Vendar zmiraj grajati, ali pa vedno hvaliti, je oboje napaka. Zato naj današnja „Danica“ svojim bralcem naznani, kako lepo se pri nas obhajajo šmarnice v čast preblažene nebeške Kraljice. 30. mal. travna na večer ob 7 so jih mil. knezo-škof začeli z vvodnim govorom v semeniški cerkvi sv. Alojzija. Zdaj je vsaki dan ob 7 zvečer pridiga in potem so litanije. Govori se vsi ozirajo na prekrasno pesem Marijno, katero je nebeška Devica popevala, ko je bila svojo teto Elizabeto obiskala. Vsaka beseda te veličastne pesmi, „Magnificat — Poveljuj moja duša Gospoda,“ daje priliko za

naj lepši premišljevanje. Vis. čč. gg. korarji, bogosl. profesorji in drugi čč. gg. duhovni se s pridigami verstijo, da tako govorniki in poslušavci prehitro ne opešajo. Naj bolj veselo je to, da ljudje prav pridno hodijo lepe govore poslušati, in tudi skerbijo, da je Marijin altar vedno dostojno okinčan. Kakor smo slišali, bodo mil. knezo-škof zadnje dni letošnjih šmarnic zaporedoma večkrat pridigovali, ker zdaj po birmi okoli hodijo. 3. t. m. so prišli na gornjo Ponikvo v šmartenski dekaniji, potem grejo v šent-Ilj, šent-Janž, Šmarten, Škale, Šmihel, Zavodnjo, k Belim vodam. Od tod grejo 11. v gornjo graško dekanijo. Naj poprej bodo birmovali v Mozirji, dalje v Nazarijah pri oo. frančiškanih, potem na Ročici, v Gornjem gradu, pri novi Štiti, pri sv. Frančišku, na Ljubnem, v Lučah, in 20. t. m. v Solcбахu. V 17 dneh bodo tedaj 19 duhovnij obiskali, pri 17terih cerkvah zakrament sv. birme delili, in šolske skušnje poslušali. Bog jim daj le prav lepo vreme, ker posebno gornjo-graška dekanija ima več prav težavnih duhovnij. Iz Solcбaha pridejo menda po koroški železnici domú. Na binkoštno nedeljo bodo, kakor navadno, v stoljni cerkvi delili sv. birmo. Po binkoštih pa zopet grejo svoje verne ovčice obiskovat in jim delit zakrament sv. birme.

Viši sv. rede bodo letos mil. škof naslednje dni delili: 14. mal. serp. subdijakonat, 16. dijakonat, in 19., na praznik sv. Vincencija Pavlanskega, red mašnikovega posvečenja. Da bi pač verni prav goreče molili, naj bi Bog poslal vnetih in stanovitnih delavcev v svoj vinograd. Ko bi Bog dal vsaki škofiji le nekoliko tako močnoserčnih duhovnikov, kakor je bil sv. Vincencij Pavlanski, bi se prenovil zemlje obraz. Za čas sv. Vincencija so Kalvini in drugi krivoverci hudo razsajali, in vendar je sv. Frančišek Saleški o tem velikem svetniku djal: „Le dajte mi več takih mašnikov, kakor je sv. Vincencij, in bom svet spreobernal.“ Sv. cerkev potrebuje učenih, pobožnih in darežljivih duhovnikov. Posvečeni bodo sledeči gg. bogoslovci iz 4. leta: Cilenšek Blaž iz Gotovelj, Ferk Fr. od sv. Ilja v Slov. gor., Gorečan Ant. od Nove cerkve, Kavčič Ant. od sv. Petra pri Radgoni, Kolenko Mart. od sv. Marjete pri Ptuj, Lapuh Mart. iz Artič, Lenart Janez iz Čirkovec, Plaskan Vinc. od sv. Jurja pri Tabru, Probst J. iz Maribora, Pust Ant. od sv. Jerneja, Radošek Ant. od sv. Lorenca na D. polji, Vizovišek Flor. iz Gotovelj, Vraz Jan. od sv. Marjete na Pesnici, Žmavec Juri od sv. Roperta. Iz 3. leta gg. Jan Fr. iz Šmartna, Janžek Ed. iz Terbovelj, Šlander Ant. iz Gomilскеga, in Zajdela Fr. od sv. Jurja na Ščavnici.

„Slov. narod“ dobro napreduje, pa prijazno bi mu rekli, naj se varuje še kaj tacega o konkordatu in cerkvi čmerkniti, kakor je bilo v nekem dopisu iz Londona v 9. listu. Zvedili smo, da tudi sodelavci niso bili s tem dopisom zadovoljni, zato ga nismo hotli očitno na odgovor klicati. Dobri svét mu damo, da naj se cerkvenih predmetov ogiblje, ali pa se zastran njih prej z zvedenimi posvetva, ker se neposvečenec v takih rečéh le prelehko zahomotá. Ako ljubi življenje, naj se ogiblje osebnih napadov. Pregrehe in nerodnosti naj biča, pa osebam naj prizanaša. Skušnja nas uči, da takim listom kmalo odklenka, ker si brez potrebe sovražnikov kupčijo in se v pravde zakopajo.

Naj še omenim, da je pri tukajšnjem knjigarju g. Leyrer-ju v 2. pomnožen natisu na svetlo prišla knjiga „Venec molitvic in sv. pesmi,“ ki utegne posebno mladim kristjanom obojnega spola zato všeč biti, ker je pridjanih okoli 300 cerkvenih pesmi in veliko bratovskih molitvic. Za vse bolj razširjene bratovšine so tudi dnevi sostavljeni, ob katerih udje teh bratovšín popolnoma od-

pustke zadobijo. Tudi za šolski dar so pripravne, ker imajo tako obilno zbranih pesem, in niso predrage.

Z Dunaja naznanja odbor Marijne družbe, da se katoliška občina v Hartumu čedalje bolj razširja. Zdaj v kratkem je bil na novo tje poslan č. o. Dizma Stadelmajer, frančiškan iz Tirolskega, z enim redovnim bratom vred.

Wabashaw v Minesoti, 18. aprila 1868. (Življenje ranjkega škofa Baraga, govor general-vikarja Jekar-ja. Prestavljeno iz angleškega.) (Dalje.)

Pozneje so tudi imeli opraviti z Indijani ob „Badriver-ju“, okoli 17 milj proti jugu. Po zimi, ki je bila grozno ostra, so mogli šest milj daleč popotovati, ako so hotli otroke učiti, in storiti so mogli to pot po noči, ker po dnevi niso mogli najti otrok po kočah. To so toliko časa ponavljali, da so bili vsi zadosti podučeni za sveti kerst. Ker jim je tedaj po dnevu malo časa ostajalo, so jeli knjige pisati; naj popred indijanske molitve in pesemske bukve in kersanski nauk, potem zgodovino starega in novega zakona, in predstavili so liste in evangelije celega leta. O tem času so pisali tudi neko knjigo v nemškem jeziku — o zgodovini, značaji, navadah severno-amerikanskih Indijanov, in verh tega še neko pobožno knjigo za ljudstvo v slovenskem jeziku. Ena ali druga teh velikih nalog bi bila zadosti z misijonskimi deli vred za vsacega, ki nima prav čez vso mero posebne izurjenosti in poterpežljivosti. Vender natisniti niso mogli dati teh knjig, dokler ni bilo denarjev z Dunaja. Č. g. Baraga so bili ta čas popolnoma obožali. S tremi tolarji v žepu so došli v Lapoint, in ljudstvo tam je bilo grozno revno (kakor je še zdaj). Osebnne potrebe čast. misijonarja so bile prav majhne, njih živež so bile ribe in kruh, ako so zamogli oboje imeti; obleka jih je dolgo terpela, ker varovali so jo skerbno in od časa do časa malo popravili. Vender grozno težko jim je bilo pri sercu viditi otroke svojih spreobrnjenecv skorej gole v naj hujši zimi okrog letati, viditi cele družine stradati, ki jim vender niso mogli pomagati. Želeli so tudi, ako bi bilo moč, učitelja podpirati, da bi otroke učil, ker sami so bili preveč z delom obloženi. Ko prihodnje leto zaželeno denarna pomoč pride, so si toliko prihranili, da so zamogli v Evropo popotovati, kjer so upali sami zadosti pomoči dobiti za napredovanje v svojem apostolskem poklicu med divjimi Indijani. Tudi so bili namenili zgoraj imenovane knjige s pomočjo misijonskih prijateljev v Evropi na svetlo dati. To so storili leta 1837 v Parizu, kjer so med tem časom Nemcem pridigovali. V svoji domovini so bili sprejeti z veliko častjo; povsod so imeli grozne trume poslušavcev, ker nobene prilike niso opustili besedo Božjo oznanovati. Spomladi ravno tistega leta so bili že zopet na poti proti Gornjemu jezeru.

Od tega časa naprej je življenje č. g. Baraga postalo bolj mirno in redno; s poterpežljivostjo so misijonske dela opravljali v revnem Lapoint-u in vedno več duš Kristusu pridobivali, in 10 lét preden so bili škof posvečeni so preživeli v tihi in mirni vasi L' Anse (blizu Kewenaw-a). Povabili so jih bili tje Indijani tega kraja, vender ne vsi, ker tisti, ki so bili metodisti postali (malo let popred se je bil metodiški misijon tam prišel), so čast. gosp. Baraga neprijazno gledali in jim celo pretili, ako se ne umaknejo. Vender to revno in priprosto ljudstvo je kmalo svojo zmoto spoznalo, vidivši značaj in obnašanje kat. duhovna; kmalo so jeli čislati č. g. Baraga bolj kakor so kdaj koga svojih pridigarjev spoštovali. Misijon v L' Ansu so ustanovili in vladali, kakor druge misijone že popisane. Pervič so ta kraj obiskali leta 1843 in ga za pglavitno misijonsko stajo odločili, ker veliko okoli raztresenih Indijanov

je bilo vdanih sveto vero sprejeti. Za tega delj so Lapoint zapustili in so si v „Kewenaw-i“ svoj stanovitni dom izvolili. Revno cerkvico so postavili, ajdovske vraže, pijanost in druge pregrehe so odpravili in celo število družin iz „Jeux Desert, Lac du Flambeau“ in še iz več daljnih krajev se je temu misijonu pridružilo. Vstanovavec tega misijona so veliko sveta kupili za Indijane (ker bili so bolj podpirani ta čas); so naredili tam lesene hiše iz hlodov, kakih 24 vsih skupaj, da so divjake privajali bolj olikanega življenja. Tudi za indijanske knjige se je bolj in bolj popraševalo, mogli so jih dati na novo natisniti, in pisali so še veliko in prav tehtno delo za boljše izrejo in podučenje svoje čede, ki so jo skupaj spravili, in ki je bila ob tem času raztresena od Velike reke ob izhodnih bregovih jezera Mičiganskega do krajev unkraj Gornjega jezera — to je, več ko 600 milj na daljo. Še več — od divjakov spodnje Kanade in minesotičnih planjav, od otokov Huronskega jezera in od severnega brega Gornjega jezera so večkrat prošnje dohajale, da naj jim pošljejo molitev in pesemskih bukev, kar so prijazni misijonar tudi radi storili. Tukaj v vasi L' Ansu v svoji mali sobici, ki se je cerkve držala, so čast. gosp. Baraga, malo popred kot so bili škof zvoljeni, pisali tudi svoje mojstersko filologično delo, neprecenljivo slovnico in slovar očipvanskega jezika; delo, ki ga še nobena poskušnja na tem polji vednosti ni prekosila, ako se okolišine prevdarijo, — ker jezik divjakov je še neopiljen. Vsak bi lahko mislil, da med tem časom ponižni misijonar in učeni gospod niso imeli nič drugega opravka. Vender to ni bilo tako, ravno ta čas je bil naj bolj hud in težaven in z delom so bili naj huje obloženi.

Kmalopotem, ko so bili misijon ustanovili v „L' Ansu“, so jeli bakreno rudo kopati na Gornjem polotoku, in ne dolgo potem so našli tudi železno. Ljudstvo je kar derlo tje in kmalo jih je bilo polno okoli misijonarja, veliko naselstev so naredili tam v krogu, kakih 50 do 100 milj daleč. Katoličanov je bilo povsod dosti vmes in Baraga so bili sami duhoven na več sto milj v krogu. To zadostno kaže, da č. g. Baraga niso imeli ravno prijetnih časov tistih 10 let v „L' Ansu“, ako se pomisli, v koliko zadevah se katoličani do svojega duhovna obračajo. Veliko mojih poslušavcev to dobro vé.

(Konec nasl.)

Kaj je kej novega po domačem in tujem svetu?

(Ogersko in konkordat.) „Pesti Hirnök“ pravi v čverstem spisu, da konkordat ni nikjer svoje moči zgubil, kjer frančišk Jožef gospoduje, kakor nobena druga pogodba ne, dokler je pogodivca sama nista prenarodila. Ogrom ni bil konkordat nič dal, nič povernil; v družih avstrijskih deželah pa je konkordat to povernil, kar jim je bilo jožefinstvo na podpihovanje volterijanstva vzelo, da bi cerkev znižalo za orodje in podnožje države. Konkordat je cerkvi povernil svobodo; in če jo cerkev zgubi, se mora zopet za njo vojskovati. Prostost verska pa je naj dražji zaklad narodov, podlaga in bramba vsake druge prostosti. Za to svobodo je naj več kervi prelite, odkar je prvi spričevavec za njo kri prelil. Boj, ki ga dunajski državniki in časnikarji zoper konkordat bijejo, ravno kaže, da s svojimi mislimi in umeni zastran prostosti niso v jasnosti. — Da „Pešti Hirnök“ stoji nekoliko više v inteligenciji, kakor pa „Laibaherica“, ki sicer tudi noče odgovorna biti za nekako vse drugačno modrovanje, tega ni treba omenjati. Neki spis v „L. Ztg.“ namreč, ki ima zelo vse v sebi, kar se imenuje revšina, imenuje poganjanje za konkordat „temen madež v slovenskih

prizadevanjih.“ Pravice katoličanov, svoje lastne pravice, „mož v Laib.“ ima za „sanjarije;“ — pravice (?) judov: v Ljubljani se vsesti — se vé — to je vse kaj imenitnišega! —

Francoski cesarovič je spolnil 12 let in je opravil 7. majnika prvo sv. obhajilo. Njegova mati Evgenija je bila pričujoča, vsa ginjena in objokana, in njegov oče je rezo vanj gledal, cesarovič pa se je obnašal z boječo dostojnostjo, ki je njemu lastna. Sin Napoleona III. je serčno dober otrok, mirnega in vedrega duha. Rednik mu je general Frossard, kteremu je z ljubeznijo vdan, akoravno ga dosti terdo ima, ker je bil poprej nekoliko zmekhužen. Vsak dan dela francoski sinček sedem ur — z razvedrili vmés. Za slovstvo nima kaj dosti veselja, toliko bolj pa se poprijema reznih véd. V latinšini je undan na liceji med 36 učenci dosegel četrto mesto, v pravopisji pa le 24. mesto pri enakem številu součencev. General ga skerbno varuje nravnih spák in pazno gleda na vse dvorno služabništvo. (Gr. Volksblatt.)

Vesoljni cerkveni zbor. Sv. Petra dan menda mislijo sv. Oče slovesno razglasiti razpis, s kterim bodo na 8. grud. vesoljni cerkveni zbor sklicali. —

Pervo sv. obhajilo. 2. maj. je opravila na Dunaju 12letna cesarska hči Gizela prvo sv. obhajilo. Dvorna kapela sv. Jožefa je bila v ta namen vsa ozališana in kakor v cvetlični vert spremenjena. Po evangeliu je pristopila obhajanka k altarju s tisto svečo v roki, ki je pred 12 leti služila pri njenem kerševanju, in je kerstno obljubo ponovila. Po mašnikovem obhajilu je v prvič z ginljivo pobožnostjo prejela Telo Gospodovo. Njen cesarski oče Francišk Jožef in njen ded nadvojvoda Francišk Karol sta bila z njo ob enem pri mizi Gospodovi. Njena mati in stara mati ste bili po bolehnosti od tega vdeleženja zadržani. Potem je imel naddvorni duhovnik dr. Majer primeren govor. — Lepo je pri katoliških deržinah, ako starši in zlahta o prvem obhajilu otrok tudi sami pristopijo k Božji mizi. —

Iz Insbruka. Te dni je dospel v Insbruk iz Rima odgovor na pismo verne vdanosti, ki so ga bili ondotni vseučilišniki mesca prosenca poslali sv. Očetu Piju IX. Namestnik Kristusov pravijo verlim mladenčem med drugim: „Ljubljani sinovi! Prav ginljivo je bilo za nas naznanilo, da Vi, ki ste up cerkve in domovine, z nejevoljo slišite in studite kovarstva in škodljive napade brezbožnih zoper vero in ta sveti Sedež, in da v tem previdite napad ne le katoliške, ampak vsake družbe. Torej se prav močno veselimo, da Vi z moško serčnostjo zaveržete tako hudodelno počenjanje, terdite svetost naših pravic, očitno pričate svojo vdanost do stola sv. Petra, in priserčno vošite ter zaupno pričakujete, da pravica zmaga.“ Nadalje upa namestnik Kristusov, da bodo iz tacihi verlih mladenčev čversti vojskovavci zoper zmote, in bramba resnice in reda, — torej jih opominjajo k nepretresljivi stanovitnosti, k napredvanju v vedah na čast Božjo, k rasti v čednosti in bogoljubnosti, k gorečemu česenju Marije Device, kteri naj priporočajo tudi papeža in celo sv. cerkev, da naj za njo pri Bogu prosí. Poslednjič jim podelé sv. blagoslov. — Tako pohvala od poglavarja vesoljne sv. cerkve je več vredna kot vse bahanje in prilizovanje mnogih lažnjivih liberalcev.

Amerikanske novice. Ljudstvo dostikrat ni nič bolj previdno kakor ovce. V cerkvi D. M. v Čikagi v Ameriki je véliki petek zvečer med molitvami vstal šum, ker je v tlaku nekaj počilo, pa brez kake nevarnosti. Nekdo zavpije: „gori!“ in množica se zažene s tako silo proti vratom, da v gnječi tri žene mertve ostanejo, več je ranjenih. To se je zgodilo, akoravno jim je duhoven klical: Bodite mirni — nikjer ni ognja, ne bojte se! — Strašna nesreča se je 16. mal. trav. pri-

petila na železnici pri Port-Jerwis-u med Buffalo in novim Jorkom. V treh vozovih je spalo do 100 ljudi, vlak je dirjal s tako naglico, da je preletel 35 ameriškimi milj v eni uri. Ob prepadu reke Delaware se zlomi ena šina, trije vozovi z ljudmi in še drugim vozom vred se prekucujejo v globočino eden čez drugega po skalovji in se razletavajo ob pečinah. Stok in cviljenje nesrečnih popotnikov je napolnovalo zrak. Skorej vsi v čveterih vozovih so bili ranjeni in poškodovani, 13 pa jih je bilo že v prvih trenutkih mertvih. Ni dosti te nadloge, še ogenj iz teh polomov švigne, ki se je bil vnel iz razsutega oglja, in 4 žene in 2 moža, ki so bili na svojih sedežih vtesnjeni in se niso mogli izrešiti, morajo počasi goreti, da jih ni drugega razun pepela in sožganih kosti. Strahovito je bilo stokanje in gerčanje v ognju umirajočih, ranjenih in podsutih. Strašan je bil pogled pobitih in ranjenih, ki so jih spod razdjanja vlekli. Do 24 je bilo čisto mertvih. Nekteri pripisujejo nesrečo vodstvu, ki je že poprej vedilo skaze te železnične ride, pa je ni popravilo. — Naslednji dan pa je miljo od unega nesrečnega mesta 15 vozov zderčalo po 100 čevljev visokem bregu v reko Delaware. Tudi tukaj je bila vzrok zlomljena šina. — Iz Tehas-a (Texas) pišejo, da zopet Indijani belcem veliko silo delajo in ropajo. — Na Mehikanskem je še zmiraj rogovilstvo med Juvarezovimi in drugimi strankami. — Tudi ameriškati katoličani veliko molijo in veliko darov zbirajo za sv. Očeta. — V Mobili, Alabama, je bilo undan 25 oseb birmanih v cerkvi sv. Petra, med kterim je 14 spreobrnjencev. Samo v ti cerkvi je v enem letu 21 odrašenih in 17 otrok sprejetih v katoliško cerkev. — Na otoku Hajti, kjer so čeruhi ustanovili černo izgledno ljudovlado, se čerini in rumeni republikani še zmiraj koljejo. — V Venezveli je rogovilstvo izbuhalo. — Veliko družih mnogoterih nesreč naznanujejo ameriškati listi. —

Novo berilo iz vsih vetrov. Nekdo, ki sicer ni naše vere, je zapisal te-le besede, ki jih mora vsak poterediti: „Ako bodo mógli vsi duhovni in posvetni, učeniki in učenci, sodnji dan odgovor dati od vsake besede, ki so jo govorili (Mat. 12. 36), bodo mógli še toliko bolj odgovor dati od vsake besede, ki so jo pisali; torej se bomo po Božji milosti varovali beséd in terditev, ki ne bodo obstale v smerti in pred sodbo...“ Blagor časnikarjem in njih bravcem, ako bi se ravnali po teh besedah! Gorjé, gorjé pa hinavcem in potuhnjenjem, ki zoper svoje prepričanje drugo pišejo, kakor pa vedó, da je resnica in pravica! — Iz Merana. 14. vel. travna je odrinilo 8 Tirolcev iz tako imenovanega „Burggrafenamta“ v Rim. Te možé je poslala katoliška družba, da bodo sv. Očetu naznanili občutke ljubezni in verne vdanosti. Sv. Oče so že delj časa želeli viditi verlih Tirolcev, o kterih jim je pripovedoval kardinal Reisach, zato so vsi napravljeni v narodni obleki. Seboj nesejo pismo verne vdanosti in pa darov za sv. Očeta; gredé bodo obiskali božje pota v Padvi, Asizu, Loreti. — Dandanašnji ni le samo polno farizejev, ki denar trosijo, ampak tudi veliko judežev iškarjotov, ki za denar izdajo cerkev, cerkveno reč, svojo lastno dušo. Tako med drugim tudi laški rudečkarji zapeljujejo in podkupujejo papeževe vojake, da nekteri pobegnejo, pa vender ne toliko, kolikor liberalni časniki pišejo. — Tirolski katoliški listi tudi okušajo blagre nove dobe. „Tiroler Stimmen“ 9. t. m. napovedujejo svoj zaton; vzrok je trikrat en terč z deržavno sodnijo. Namesto tega lista so imele priti 11. t. m. na dan „Neue Tiroler Stimmen“ pod poprejšnjim vrednikom „T. St.“ dr. Miroslavom Graf-om. — Sovražniki resnice in pravice imajo vsaktero orožje pri rokah, samo poštenega ne, kadar se jim poljubi zoper katoliško cer-

kev mahati. Pred malo časom so razglašali neko izmišljeno pismo sv. Očeta Pija IX do svetlega cesarja, kteremu se je pa na čelu vidilo, da je lažljivo; in zavoljo tega pisma so neznansko divjali. Kakor dela toliko „šaharskih“ judov s keršanskim premoženjem, tako delajo mnogi drugi s kristjanov častjo in poštenjem. — Tudi na Parskem in Badenskem je pravo hujskanje zoper katol. duhovstvo. — Vikši škof monakovski pravijo v pastirskem listu, da nad namenom očitnih listov, zlasti „N. Nach.“ se ne more več dvomiti, kateri je: „vse, kar je v resnici katoliškega, v občinsko sovraštvo in očitno zaničevanje spraviti.“ Torej nadškof, „od Boga postavljeni, da čujejo nad čedo Kristusovo,“ glasno in slovesno oporekajo zoper te neopravičene napade in pri postavah zoper tolike krivice pomoči išejo; častito duhovstvo in ljubljeno verno ljudstvo pa opominjajo, da naj se pri taci žalostnih dogodbah v zvestem spolnovanju svojih dolžnost ne dá motiti. — Judovski časniki imajo zlasti veliko opraviti s ranjo Marijo pl. Mörl v Kalternu na Tirolskem. „Wien. Ktzg.“ 25. apr. celo pripoveduje, da je nekdo te-le laži trosil v „N. Freie.“ Laž, da je Marija Mörlava za 5 gl. delala kratkočase (ali komedije, privatvorstellungen); — laž, da se je s pušico za-njo kjer si bodi zbiralo; — laž, da je od cerkve dobivala 300 do 400 gld. podpore; — laž, da je dela na polji opravljala (zunaj petkov, ko je kratkočase skazovala, kakor pravi). — Starka „Presse“ pravi v nekem spisu: „Nihče se ne dotikuje cerkvenih verskih resnic, in nihče ne napada njenega npravstva;“ — v drugem spisu pa govori bogokletno o osebi božji v Kristusu in družih verskih resnicah. Sovražniki sv. cerkve so si v vednem nasprotju sami seboj, vendar njih laži, obrekovanja, bogokletja mnogim — celo katoličanom za evangelij služijo! — Znani dr. Mühlfeld je menda nevarno bolan. V kratkem že utegne pred večnim Sodnikom zvediti, koliko pravice je imel cerkvi Kristusovi „religionsedikte“ pisati. Za njim pojdejo tudi drugi, ki njemu enako delajo. — „Neue Freie“ je jela katoliškim duhovnom tudi pod perste gledati, koliko daril dobijo na leto pri kerstih itd. . . Upam, da bode prihodnjič enkrat poštel tudi berače, koliko jih vsak dan v vsak farovž pride, koliko dobijo bolniki, mnogi sramožljivi reveži, šolska mladina, in mnogi drugi, kterim „Neue Freie“ in druge judinje ne beliča ne dajo. — Neutegoma so jeli zopet vojsko žugati, ko so poprej že marsikaj od razoroženja govorili. Francija in Prusija se menda najbolj pisano gledate. — Cesar je poterdil postavo, ktera obsega besede, po kterih se bo v prihodnje prisegalo, in drugo postavo, po kteri se dolžniki ne bodo smeli zavoljo dolgov zapirati, ako ni nevarnost, da bi pobegnili.

Popravek. V popr. listu št. 19. naj se zadnji stavek v „berilu“ tako-le bere: Liberalnih vitezov je že strah in groza, da verniki utegnejo žalostno dogodbo iz Rima (o smerti poročnika Krivelli-a) posebni previdnosti Božji pripisovati itd.

Iz Ljubljane. Tudi včerajšnje volitve v 1. razredu so se za domorodno stran slabo obnesle.

Dopis z Dunaja, 12. majnika. Pododbor finančnega odbora je svoje delo dokončal. Zaverigel je premoženjski davek, unifikacijo državnega dolga je odložil, kuponski davek je na 20% (20 odstotkov) povišal, ravno tako tudi davek od lotrijskih dobitkov, državne posestva prodati je zadovoljen, in tudi zemljiški (gruntni) davek je pripravljen toliko povišati, kolikor ga je Lariš ponižal. Tudi nek nov davek mu hodi po glavi, pa vendar pododbor ni izrekel kako in kaj. S tim bi se po-

manjkovec pokrili (zamašili), ki 50 milijonov znaša za leto 1868.

To misel je razložil Skene v saboto pred velikim finančnim odborom, ki šteje 24 mož. V treh sejah se je moževalo naprej in nazaj, na levo in na desno. Posebno je včeraj naš dr. Toman izvrstno govoril zoper povišanje sedanjih davkov, zlasti pa gruntnih in hišnih. Winterstein in Kuranda sta terdila, da drugi le nočemo pomagati, da bi se pomanjkovec ložej vstrahoval. Tema je Toman med drugim odgovoril in rekel: Nikar ne jemajta po Dunaju in po spodnji Avstrii sploh mere za revšino med ljudstvom, temuč jest vaju povabim, pojdita v deželo, iz ktere sem jest poslan, in bosta vidila, da so tamkaj posestva, ktera imajo sicer njive in drugo polje, živine pri hiši pa ne nobenega repa, in še tudi voza ne, da bi se moglo kaj pripeljati. Marsikomu je bila zadnja kravica za davke prodana, če bi se ravno kakor fundus instructus ne bila smela prodati. Spomnite se, da je naša kranjska dežela že več kakor 20 let silno preobložena, in smo že več kot 6 milijonov po nedolžnem plačali. Kakor preobložena je zemlja, ravno tako tudi prevelika teža na hišah sloni.

Ravno to je terdil tudi dr. Ziblikiewič za Galicijo in je dokazoval, da se plačuje dozdaž že več kakor 42% (42 odstotkov) gruntnega davka, kuponskega pa dozdaž le 7%, in to še le nekoliko let.

Tudi Sindler je voz valil na kupone in je, se vé da, mogel v svoji svobodušnosti tudi pristaviti, da se morajo tudi cerkvene posestva še poseboj obložiti. Winterstein, Kuranda in dr. Šturm so pa kupone pod svoje varstvo jemali, in Kuranda je pogosto zagotavljal, da ni bogat in da nima dolžnih papirjev, da le iz ljubezni do resnice tako govori. Pa tudi Winterstein in Kuranda sta premoženjski davek zaverigla, in Kuranda je še celo rekel, da ga ves svet zaverže. Le liberalec dr. Šturm ni bil zoper njega.

Po dolgem moževanju je bilo sklenjeno, da se premoženjski davek ne sprejme in tudi ministri so odjenjali, unifikacija dolgov pa se bo koj začela. Kako bo z drugimi davki, se še ni sklenilo.

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofiji. P. n. g. Šim. Peharec, fajm. in dekan v Gradu o Blejskem jezeru, je nasvetovan za duhovnijo v št. Rupertu, in Grad je razpisan 14. t. m.

V lavantinski škofiji. Čast. g. Jož. Pečnik je postal fajm. v Laporji; č. g. Fr. Berlič, fajmošter pri sv. Križu blizu Maribora, je stopil v pokoj; za provizorja k sv. Križu je postavljen g. Jož. Vraz. — Prestavljeni so čč. gg. Ant. Poterč v št. Jurje pri Celju; Ant. Fišer za duh. pomoč. v št. Il (namesto g. Terstenjaka, kakor je bilo odloženo in naznanjeno); Jan. Ramor v Šoštanj; Jan. Cocej v Remšnik; — Umerl je č. g. Mih. Nekrep, fajmošter v pokoji v Mariboru in naj stareji duhovnik škofije, rojen 16. avg. 1777. R. I. P.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. S Turjaka zbirka o tridnevnic 2 gl. 30 kr. — Mati 30 kr., prosi molitve sv. Očeta za-se in za deržino ter blagoslova za srečno zadnjo uro. — Iz Budanj 8 gl. s prošnjo: „Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, dona nobis pacem!“ — Iz Štaj. Žena M. B. 1 terdnj. za 2 gl. st. d., prosi svojemu bolnemu možu za milost ss. zakramente na smertni postelji vredno prejeti. — S Trate 10 gl. a. v. —

Za afrik. misijon. S Škocijana pri T. 3 gl.